

Lekcja edukacji klimatycznej na Open Eyes Economy Summit

Jedną z głównych sesji specjalnych na tegorocznej konferencji Open Eyes Economy Summit dotyczyła szeroko pojmowanej edukacji klimatycznej. Paneliści dyskutowali o tym, dlaczego jest ona tak bardzo ważna we współczesnym świecie i w jaki sposób powinna zostać wprowadzona na szeroką skalę.

Punktem wyjścia do dyskusji jest zaprezentowanie fragmentu filmu pt. „Nadzieja umiera ostatnia” w reżyserii Johnatana Ramsey’a, w którym widzimy młodych aktywistów zaangażowanych w sprawy środowiskowe w naszym kraju, jak i sam Młodzieżowy Strajk Klimatyczny. Możemy posłuchać tego, co młodzież ma do powiedzenia o nadchodzącej katastrofie klimatycznej.

„Mamy określoną ilość czasu, żeby zredukować nasze emisje do zera (...)” – słychać w filmie.

Siła soft power

Pod pojęciem „soft power” ukryte są szczyty klimatyczne, dzięki którym przedstawiciele 195 różnych krajów mają okazję spotkać się w jednym miejscu i pokazać, co mają do zaoferowania w kwestii walki z kryzysem klimatycznym.

„Każdy szczyt jest świętem multilateralizmu” – mówi Kamil Wyszowski - Dyrektor Wykonawczy w UN Global Compact Network. – „Nie mamy narzędzi innego rodzaju, sankcji, ani policji klimatycznej, która mogłaby zadziałać globalnie. Mamy soft power” – dodaje.

„Szczyt klimatyczny w Glasgow był wydarzeniem przełomowym, gdyż wtedy pierwszy raz wszystkie państwa uznały konieczność rezygnacji z używania węgla” – wspomina Kamil Wyszkowski w dalszej części wypowiedzi.

Edukacja klimatyczna w rzeczywistości

Przeprowadzane na próbie badawczej około 4000 Polaków i Polek badania pokazują, że z roku na rok wzrasta świadomość na temat postępujących zmian klimatycznych. W 2019 roku było to 72%, a w następnym już 78%. Wyników tegorocznych jeszcze nie opublikowano. Natomiast wiedza ogólna odnośnie konkretnych zjawisk związanych z klimatem jest w Polsce znikoma. W skali od 1 do 5 jesteśmy mniej więcej w połowie. Komentuje to Kamil Wyszkowski: „Poziom wiedzy na temat tego zjawiska jest ekstremalnie niski (...). W procesie edukacyjnym uczymy się o kryzysie naftowym, kryzysach obu wojen światowych, powstań śląskich, ale o tym największym – kryzysie klimatycznym, będącym kryzysem naszych czasów, w szkole praktycznie nic nie ma”.

Terapia wstydem

Na kolejnym szczycie klimatycznym Polska zaprezentuje postęp na drodze do rzetelnej edukacji klimatycznej. Jest to rodzaj skutecznej terapii wstydem, która ma zmobilizować inne państwa to wszczęcia kroków na rzecz ochrony środowiska. „Może Polska będzie inspiracją dla innych krajów, albo może droga obrona przez inny kraj okaże się lepsza, skuteczniejsza (...)” – mówi Kamil Wyszkowski.

Z kolei z tą opinią nie zgadza się Nauczyciel Roku 2018, a także nominowany do Global Teacher Prize 2020 – Przemek Staroń: „W psychologii wstyd nie jest uważany za emocję, która mogłaby zrobić coś dobrego. W edukacji ważne jest prowadzenie do realnych zmian zachodzących w człowieku (...). Nauczanie przy pomocy lęku czy strachu może w różnych sytuacjach zadziałać, ale jest jeden problem. Mianowicie, gdy subiektywne poczucie zagrożenia znika, wtedy łatwo zaprzestać wykonywania pewnych czynności (...). Wszelkie metody, które potrafią zainteresować młodego człowieka są skuteczne”. Dodaje również, że terapia wstydem może zadziałać na dorosłego odbiorcę, ale na młodzież niekoniecznie. Młodzi ludzie bowiem potrzebują w pewien sposób utożsamić się z problemem.

Jak edukować o klimacie?

„W systemowej edukacji nie ma edukacji klimatycznej. Podobnie zresztą jak psychologicznej czy seksualnej” – informuje Przemek Staroń. Używanie ciekawej, interesującej literatury przy edukacji na rzecz klimatu jest według Nauczyciela Roku 2018 bardziej efektywne od standardowych, systemowych lekcji.

Z perspektywy reprezentantki Młodzieżowego Strajku Klimatycznego - Weroniki Woźniak edukacja klimatyczna rozpoczyna się od czynów, jakimi były strajki, a podąża w kierunku zmian systemowych. „Od około czerwca Klimatyczny Dialog Młodzieży wraz z ministrami, nauczycielami i naukowcami działa intensywnie na rzecz wprowadzenia edukacji klimatycznej systemowo (...). Możemy robić rzeczy dodatkowe, ale nie osiągniemy takiego efektu, jakiego w tym momencie potrzebujemy, jeżeli nie będziemy mieli dostępu do powszechnej edukacji klimatycznej”. – podkreśla aktywistka.

Dr Michał Kudłacz z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także współtwórca Water City Index 2021 podpowiada, że należałoby zacząć szkolną edukację klimatyczną od zwrócenia uwagi na wodę. W szczególności, jeżeli chodzi o nauczanie najmłodszych dzieci. „Zmiany klimatyczne spowodowały m.in. to, że coraz częściej będziemy mieli do czynienia z gwałtownymi zdarzeniami pogodowymi” – podkreśla.

„Water City Index jest to niezależny ranking ekspertów. Staraliśmy się w sposób maksymalnie obiektywny, oparty na danych ilościowych stworzyć ranking miast (...). Water City Index ma skłonić do refleksji, dyskusji i analizy każdego miasta jako odrębnego przypadku (...). Uważamy, że jest to ważne opracowanie nie tylko dla naukowców, aktywistów, obywateli, branżowych dziennikarzy, lecz dla samorządowców” – mówi dr Michał Kudłacz – współtwórca Water City Index.

Z kolei Agnieszka Stecko-Żukowska z Nieagencji mówi o edukowaniu np. poprzez korzystanie z aplikacji pomagającej w prawidłowym segregowaniu śmieci. Prezentuje na tej podstawie pewien mechanizm: „(...) nie tylko możemy sobie odgruzować piwnicę z wszystkich popsutych sprzętów, ale też w dłuższej perspektywie pomagamy budować łańcuchy odzyskiwania materiałów” – informuje.

Co teraz?

Dzięki zdobytym narzędziom potrzebnym do wprowadzenia edukacji klimatycznej jesteśmy na dobrej drodze, aby stworzyć przyszłym pokoleniom schemat do naśladowania.